GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 11 juni 2025
ZAAKNUMMER 1810533
BEHANDELD DOOR B. Schras
TELEFOON 035 629 2882
UW KENMERK
BIJLAGEN 1
BETREFT Beantwoording van T25-029 en T25-030 over systeem rioolheffing

Geachte raadsleden,

Op 27 maart 2025 heeft de fractie D66 motie M25-17 "De vervuiler betaalt" ingediend. De motie riep op om in de nieuwe fusiegemeente Hilversum-Wijdemeren een eerlijker systeem van rioolheffing in te voeren, waarbij grotere vervuilers (grote bedrijven en grootverbruikers) meer betalen dan kleine huishoudens, gebaseerd op waterverbruik of andere maatstaven. Momenteel is de heffing in Hilversum gebaseerd op een vast bedrag per perceel, ongeacht de mate van waterverbruik of vervuiling. Dit leidt wat de indieners betreft tot scheve lastenverdeling, waarbij kleine huishoudens evenveel betalen als grootverbruikers zoals kantoren of autowasstraten.
De motie is aangehouden, na twee toezeggingen van wethouder Kalk om de raad op hoofdlijnen te informeren over voor- en nadelen van verschillende uitgangspunten / systemen bij het innen van rioolheffing:

- T25-029 Portefeuillehouder Kalk zegt toe de raad via een RIB, dan wel in een andere vorm, te informeren over de voor- en nadelen van verschillende uitgangspunten bij het innen van de rioolheffing. Daarbij zal ook worden ingegaan op de effecten van de verschillende heffingssystemen die op basis van deze uitgangspunten kunnen worden toegepast.

- T25-030 Wethouder Kalk zegt toe de raad op korte termijn schriftelijk te informeren over de planning van de uitvoering van deze toezegging. Met betrekking tot de inhoudelijke informatie over de voor- en nadelen van diverse heffingssystemen geeft zij aan dat deze niet vóór de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 kan worden aangeboden.

In de bijlage bij deze brief hebben wij zes verschillende rioolheffingssystemen in het land op hoofdlijnen met voor- en nadelen op een rij gezet. We beschouwen daarmee toezeggingen T25-029 en T25-030 als afgedaan.

Advies

Wij adviseren u om, in ieder geval tot aan de herindelingsdatum, geen ander rioolheffingssysteem te kiezen en hier tot dat moment ook geen uitgebreider onderzoek naar te laten doen. We hebben daarvoor een aantal argumenten:

1. Risico op verwarring bij inwoners en bedrijven

Een wijziging in de rioolheffing (zeker bij invoering van een nieuw model) kan leiden tot aanzienlijke verschuivingen in individuele lasten. Wanneer deze wijziging samenvalt met andere herindelingseffecten (zoals harmonisatie van OZB en andere gemeentelijke belastingen), kan dit leiden tot onbegrip en onrust bij inwoners en verlies aan draagvlak/vertrouwen in het gemeentebestuur.

2. Stabiliteit van opbrengsten is nu belangrijker dan fijnmazige rechtvaardigheid

Rioolheffing is een bestemmingsheffing die maximaal kostendekkend mag zijn. In de eerste jaren na een herindeling is het van belang dat deze inkomstenbron stabiel is. Het introduceren van modellen die afhankelijk zijn van externe data (zoals m^3 waterverbruik van drinkwaterbedrijven) of complexe staffels kan de betrouwbaarheid en voorspelbaarheid van de opbrengst onder druk zetten.

3. De VNG is geen voorstander van heffing op basis van watergebruik

De VNG adviseert om geen volledige rioolheffing te hanteren op basis van alleen waterverbruik. Gemeentelijke watertaken zijn veel breder dan alleen afvalwater. Hemelwater en grondwaterbeheer nemen een steeds grotere plaats in qua kosten. Heffen op basis van waterverbruik wordt daarom niet meer standaard in de modelverordening aangeboden.

4. Organisatorische rust is cruciaal na een herindeling

Wij hebben met uw raad geen onderzoek afgesproken in onze programmabegroting. Het toevoegen van complex beleidsonderzoek met mogelijk grote uitvoeringsimpact en participatie-inspanningen, past daar nu niet bij en ook niet bij deze fase van de herindeling. We houden graag vast aan de afspraken met uw raad over prestaties in de begroting en de prioriteitenagenda. Mocht u ons een nieuw onderzoek opdragen, dan betekent dat herprioritering van onze bestaande afspraken. Verder is een eventueel onderzoek gebaat bij een goed ingerichte belastingorganisatie en stabiele financiële administratie, zoals die nu in het fusie- en veranderspoor worden vormgegeven.

5. Huidige systematiek eigenarenheffing is pas sinds 2022 van kracht

In 2022 is de tariefstelling voor rioolheffing gewijzigd van gebruiker naar eigenaar. De tariefstelling nu wijziging heeft ook gevolgen voor de belastingdruk bij inwoners. Een wijziging naar een heffing op basis van het waterverbruik of van de gebruiker van een pand heeft tot gevolg dat de woonlasten van huurders stijgen. Huurders betalen in de huidige systematiek geen rioolheffing.

Vervolg

Het gesprek over de harmonisaties van belastingen in brede zin (waaronder rioolheffing) wordt verder gevoerd in de reguliere PenC cyclus: bij de begroting 2026 en bij de voorjaarsnota / kadernota in 2026. In september of oktober zullen wij een technische verdiepingssessie voor raadsleden organiseren over de systematiek van de diverse belastingen en doorrekeningen, op basis van het (stabielere) financiële beeld op dat moment.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage bij collegebrief beantwoording van T25-029 en T25-030

Samenvatting

De verschillende kenmerken per scenario zijn hieronder op hoofdlijnen weergegeven:

Model	Kenmerken	Voordelen	Nadelen	Stabiele opbrengst	Administratieve lasten	Complexiteit uitvoering
1. Huidig systeem Hilversum	Vast bedrag per perceel van eigenaar	Eenvoudig, goedkoop in uitvoering. Duidelijkheid voor inwoners over te betalen belasting.	Niet kostendekkend t.o.v. vervuiling, kan voor kleine huishoudens oneerlijk voelen	Stabiel	Laag	Zeer eenvoudig
2. Eigenaar en Verbruik gebaseerd (zoals Utrecht /Wijdemeren)	Vast eigenaarstarief + gebruikersdeel op basis van m^3 (staffel mogelijk)	Vervuiler betaalt, duidelijke link met gebruik.	Fluctuerende opbrengsten, afhankelijk van meetnauwkeurigheid. Hogere uitvoeringskosten.	Licht variabel	Hoog	Complex
3. Eigenaar en Gebruiker op basis omvang huishouden (zoals Leiden)	Vast eigenarentarief en Gebruikersdeel op basis van omvang huishouden	Omvang huishouden wel bepalend voor tarief.	Lasten van huurders stijgen.	Stabiel	Gemiddeld	Gemiddeld
4. Eigenaar en gebruiker op basis WOZ-waarde (zoals Arnhem)	% van WOZ-waarde	Koppelt aan draagkracht, administratief eenvoudig (WOZ-gegevens al beschikbaar).	Geen directe relatie met rioolgebruik, schokeffect bij herwaardering. Belang bij WOZ-waarde wordt groter, kostenstijging bezwaarafhandeling.	Variabel	Gemiddeld	Gemiddeld
5. Eigenaar WOZ-waarde (zoals Rotterdam)	Vast tarief tot waarde 50.000 en vast tarief waarde hoger dan 50.000	Objecten met lage waarde zoals garages worden ook in de heffing betrokken.	Geen directe koppeling met verbruik.	Stabiel	Gemiddeld	Gemiddeld
6. Gebruiker, waterverbruik, Oppervlakte-gebaseerd (zoals Soest)	Vast bedrag gebruiker per 500m3 waterverbruik + Tarief gebaseerd op perceelgrootte	Aansluiting bij ruimtelijke belasting rioolstelsel.	Weinig relatie met daadwerkelijk waterverbruik, hoge uitvoeringskosten, onduidelijkheid bij belastingplichtige	Variabel	Hoog	Complex

Gedetailleerde uitwerking motie

Bij onderstaande uitwerking worden de voorbeelden genoemd in de motie uitgewerkt. Het gaat hierbij om de volgende modellen:

1. Huidige systeem Hilversum (eigenarenheffing vast bedrag)
2. Eigenarenheffing vast bedrag en gebruikersheffing op basis m3 waterverbruik (Utrecht/Wijdemeren)
3. Eigenarenheffing en gebruikersheffing op basis omvang huishouden (Leiden)
4. Eigenarenheffing en gebruikersheffing op basis WOZ-waarde (Arnhem)
5. Eigenarenheffing op basis WOZ-waarde (Rotterdam)
6. Gebruikersheffing vast bedrag per 500m3 waterverbruik en bebouwde percelen staffel (Soest)

1. Huidige systeem Hilversum (eigenarenheffing vast bedrag)

Sinds 2022 wordt de rioolheffing in Hilversum geheven naar een vast bedrag van de eigenaar. Voordeel hiervan is dat een grote groep belastingplichtigen bijdraagt waardoor het tarief lager vastgesteld kan worden. Voor 2021 was nog sprake van een heffing van een vast bedrag van de gebruiker van een pand. Bij een gebruikersheffing kan bij leegstand geen aanslag worden opgelegd, ook is er sprake van kwijtschelding. Per saldo is de groep belastingplichtigen bij een volledige heffing op basis van de gebruiker dus kleiner.

De uitvoeringskosten bij een vast bedrag van de eigenaar zijn laag. Ook weten inwoners en bedrijven op voorhand hoeveel belasting verschuldigd is. Huurders hebben het voordeel dat zij geen aanslag rioolheffing krijgen. In 58 gemeenten wordt rioolheffing alleen van de eigenaar geheven.

Huidige tarief 2025 = € 225,99

2. Eigenarenheffing vast bedrag en gebruikersheffing op basis m3 waterverbruik (Utrecht/Wijdemeren)

Een combinatie van een vast bedrag van de eigenaar en een gestaffeld tarief op basis van m3 waterverbruik is ook mogelijk. De gemeente Wijdemeren heeft dit voorbeeld als heffingsmaatstaf. De belasting wordt geheven vanaf een waterverbruik vanaf 601 m3. Hiermee worden alleen grootverbruikers in deze heffing betrokken. Ter vergelijking een huishouden van vier personen verbruikt op jaarbasis circa 200 m3 water. Onderstaande staffel is van toepassing voor Wijdemeren:

Gebruikersheffing - 601 – 1.000 m3	**€1.198,00**
Gebruikersheffing - 1.001 – 2.000 m3	**€1.617,00**
Gebruikersheffing - 2.001 – 3.000 m3	**€2.211,00**
Gebruikersheffing - 3.001 – 5.000 m3	**€3.125,00**
Gebruikersheffing - Meer dan 5.000 m3	**€5.309,00**

Ook kent Wijdemeren een heffing voor objecten die niet op het riool zijn aangesloten (€ 118,00 garageboxen). Het eigenarentarief hoger (€ 394,00) dan het tarief in Hilversum (€ 225,99). Het hogere tarief heeft met name te maken met het feit dat Wijdemeren een uitgestrekter gebied betreft waarbij de rioolheffing door in verhouding een kleinere groep wordt betaald.

De gegevens van het waterverbruik van Hilversum zijn op dit moment niet beschikbaar. Het nadeel bij een heffing (al dan niet gedeeltelijk) op basis van het waterverbruik is dat de uitvoeringskosten relatief hoog zijn. De gemeente is afhankelijk van gegevens van waterleidingbedrijven.

Verbruiksgegevens worden in het kader van de privacy alleen nog geanonimiseerd aangeleverd. De adressen komen niet altijd overeen met de adresgegevens van de gemeente. Dit maakt de heffing foutgevoelig. Vooraf is geen inschatting te maken wat het waterverbruik zal zijn. Dit kan betekenen dat de opbrengsten hoger of lager uitvallen.

3. Eigenarenheffing en gebruikersheffing op basis omvang huishouden (Leiden)

De gemeente Leiden heeft een vast tarief van € 81,00 van de eigenaar. Daarnaast is er een gedifferentieerd tarief naar de omvang van een huishouden (1 persoon € 68,--, 2 personen € 97,00 meer personen € 127,00).

De gemeente beschikt in de administratie over de omvang van een huishouden. Bij de afvalstoffenheffing is al een tarief op basis van omvang van huishouden van toepassing. De lasten kunnen verdeeld worden over zowel eigenaren als gebruikers. Hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat de grootste groep eigenaren ook gebruikers zijn. Nadeel is dat huurders die nu geen rioolheffing betalen bij deze systematiek er op achteruit gaan.

4. Eigenarenheffing en gebruikersheffing op basis WOZ-waarde (Arnhem)

Het is mogelijk om de rioolheffing te bepalen op basis van de WOZ-waarde. Dit kan in de vorm van een percentage van de WOZ-waarde of een staffel op basis van de WOZ-waarde. Een heffing van de eigenaar, gebruiker of een combinatie van beide is mogelijk. Daarnaast is bij een percentage van de WOZ-waarde de mogelijkheid om wel of geen maximumtarief op te nemen.

Bij de WOZ-waarde als grondslag ontstaat een verschuiving van de lastendruk, namelijk naar draagkracht. Het is voor inwoners en bedrijven vooraf niet direct duidelijk wat de hoogte van de rioolheffing wordt. Bij een gebruikersheffing op basis van de WOZ-waarde ontstaat er ook voor huurders een belang bij de hoogte van de WOZ-waarde. Dit brengt hogere uitvoeringskosten met zich mee voor de afhandeling van bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde. Een overstap naar een volledige of gedeeltelijke gebruikersheffing betekend voor huurders een lastenverzwaring. Deze groep wordt nu niet in de heffing betrokken.

5. Eigenarenheffing op basis WOZ-waarde (Rotterdam)

De gemeente Rotterdam heeft een gestaffeld tarief op basis van de WOZ-waarde. Panden met een waarde van minder dan € 50.000 betalen € 60,40. Panden met een WOZ-waarde van meer dan € 50.000 betalen € 302,20. Voordeel hiervan is dat kleine objecten zoals garageboxen ook in de heffing betrokken worden. In Wijdemeren worden deze objecten nu ook in de heffing betrokken in Hilversum zijn deze objecten vrijgesteld.

6. Gebruikersheffing vast bedrag per 500m3 waterverbruik en bebouwde percelen staffel (Soest)

De gemeente Soest hanteert een vast tarief per 500m3 waterverbruik. Het merendeel van de huishoudens en bedrijven valt hierbinnen. Alleen een beperkt aantal grootverbruikers heeft meer dan 500m3 waterverbruik. Daarnaast wordt een tarief gerekend voor het aantal m2 bebouwd perceeloppervlakte. De gemeente beschikt vanuit de WOZ-administratie over gegevens van het aantal m2 bebouwd oppervlakte. Qua uitvoering is dit echter een erg bewerkelijke en omslachtige methode van berekenen. Het is voor inwoners en bedrijven vooraf niet direct duidelijk wat de hoogte van de rioolheffing wordt.